

Asia: VN/23654/2021/

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kunnallisarkistoyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntöä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta.

Yleistä

On hyvä, että vanhentunutta ja osin keskenään ristiriitaista (tiedonhallintalaki/arkistolaki) lainsäädäntöä uusitaan ja varmistetaan rajapintojen toimivuus.

§ 7

Tiedonhallintamallissa tiedot kuvataan tietoaineistotasoisesti eikä asiakirjalähtöisesti, kuten Kansallisarkiston seulontapäätöksissä. Tietoaineistot on perinteisesti tulkittu asiakirjasarjaa laajemmaksi kokonaisuudeksi ja järjestelmät, joissa tiedonhallintamalleja ylläpidetään, eivät välttämättä tue sitä, että tietoja voitaisiin tiedonhallintamalliin kuvata asiakirjasarjatasoisesti.

§ 13

Arkistointi keskitetysti kansallisesta tietovarannosta on kuntien näkökulmasta hyvä asia ja toteutuessaan helpottaa kuntien tehtävää.

Jos alkuperäinen käyttötarkoitus ei enää yksinään määritä arkistoon siirron ajankohtaa, on arkistoitavien tietoaineistojen osalta säilytysajan määrittely haasteellista.

§ 14

Miten varmistetaan tietopalvelun tehokkuus ja nopeus silloin kun tarvitaan arkistoistua aineistoa alkuperäiseen käyttötarkoitukseen? Viranomaiskäytön tarpeet poikkeavat tutkimuskäytön tarpeista, joita silmällä pitäen Astia -palvelu on suunniteltu.

§ 22

Lakiesityksen 22 §:ssä säädettäisiin Kansallisarkiston arviointitehtävästä, ja todetaan, että puutteita havaitessaan Kansallisarkisto voi kiinnittää viranomaisen huomiota määräysten toteuttamiseen ja vaatimusten täyttämiseen. Lakiesityksessä ohjausmahdollisuudet jäävät kaiken kaikkiaan hyvin kevyiksi, vaikka samaan aikaan ainakin kuntakentällä ohjausta varsinkin muutosvaiheen toteutuksissa tarvittaisiin paljon.

Arkistoinnin vastuut

Voimassa olevan arkistolain §9 määrätään ”Arkistotoimen järjestäminen kunnassa kuuluu kunnanhallitukselle. Kunnanhallituksen on määrättävä se viranhaltija tai toimihenkilö, joka johtaa kunnan arkistotointa ja arkistonmuodostusta sekä huolehtii kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista.” Tämä muotoilu olisi nyt poistumassa uudesta arkistointilaista. Kun vastuuta ei ole selkeästi määritelty, on riskinä, että arkistoinnin vastuut jäävät kokonaan määrittelemättä ja toteuttamatta.

Taloudelliset vaikutukset

Sähköisen arkistoinnin palvelun hyötyjä kunnille on perusteltu ennen kaikkea säilytys- ja arkistointijärjestelmäkustannuksien kautta. Kuntaliiton lailla Kunnallisarkistoyhdistys ry pitää esitysluonnoksen taloudellisia arvioita ylimitoitettuina.

Kirkkola Saija
Kunnallisarkistoyhdistys ry